

morem? Quomodolibet ea gesserimus, transferint ne quod restat impediunt. Nunc excusa-
tio, nisi fallor nulla est, adiuuante domino, ambo in Numidia sumus & nobis loco terrarum
inuicem propinquamus. Rumor ad me detulit adhuc te uelle mecum disputando ex-
periri de quaestione qua nostram dirimit communionem. Vide quae breuiter omnes auferan-
tur ambages, ad hanc epistolam responde si placet, & fortasse sufficiet, non solum nobis, sed
& eis qui nos audire desiderant: aut si non sufficiet, scripta atque rescripta, donec sufficiat, re-
petentur. Quid enim nobis commodius poterit exhibere urbium quas incolimus tanta ui-
cinitas? Ego enim statui nihil de hac re agere uobiscum nisi per litteras, uel ne cui nostrum
de memoria quod dicitur elabatur, uel ne fraudentur talium studiosi, qui forte interesse
non possunt. Soletis de praeteritis rebus gestis quae uultis falsa iactare, forte non mentem
di studio sed errore. Proinde si placet de praesentibus illa metiamur. Proculdubio te non fu-
git prioris populi temporibus & idolatriae sacrilegium fuisse commissum, & a rege contem-
ptore librum propheticum incensum, quo utroque crimine schismatis malum non punire-
tur atrocius, nisi grauius penderetur. Profecto enim recordaris quemadmodum schisma-
tis autores uiuos dehiscens terra sorbuerit, & eos qui consenserant, caelo irruens ignis ab-
sumpserit. Sic nec fabricatum & adoratum idolum, nec sacer liber exustus meruit uindica-
ri. Cur ergo qui soletis nobis obijcere, non solum in nostris non probata, sed potius in ue-
stris probata crimina eorum qui formidine persecutionis impulsu dominicos libros concre-
mandos ignibus tradiderunt, Vos eos quos pro scelere schismatis, plenarij concilij uestri
ueridico, sicut ibi scriptum est, ore damnastis, in eodem ipso episcopatu recepistis, in quo da-
mnastis, Felicianum dico Musticanum & Prætextatum Asluritanum. Neque enim sicut igno-
rantibus dicitis ex eo numero fuerunt isti quibus uestrum concilium diem prorogauerat &
praefixerat, intra quem nisi ad uestram communionem remeauissent, eadem sententia tene-
rentur: sed de illo numero isti fuerunt quos eo die sine dilatione damnastis, quo illis dilatio-
nem dedistis. Probabo si negaueris. Concilium uestrum loquitur, proconsularia gesta habe-
mus in manibus quibus id non semel allegastis. Aliam ergo defensionem para si potes, ne-
dum negas quod conuincam, moras faciamus. Felicianus igitur & Prætextatus si innocen-
tes erant, quare sic damnati sunt? Si scelerati, quare sic recepti sunt? Si probaueris innocen-
tes, cur non credamus a multo paucioribus maioribus uestris falso crimine traditionis in-
nocentes potuisse damnari, si a trecentis decem successoribus eorum, ubi etiam pro magno
scriptum est, plenarij concilij ore ueridico, in falso crimine schismatis innocentes damnari po-
tuerunt? Si autem probaueris recte fuisse damnatos, quae restat defensio, cur in eodem epi-
scopatu recepti sint, nisi ut exaggerans utilitatem salubritatemque pacis, ostendas etiam ista
pro unitatis uinculo toleranda? Quod utinam non oris sed cordis uiribus ageres, profecto
prospiceres, quae nullis calumnijs per orbem terrarum esset uiolanda pax Christi, si licet in Afri-
ca etiam in sacrilego schismate damnatos, in eodem ipso episcopatu recipi pro pace Dona-
ti. Item soletis nobis obijcere quod uos per potestates terrenas persequamur. Qua in re non
disputo, uel quid uos pro immanitate tanti sacrilegij mereamini, uel quantum nos christia-
na temperet mansuetudo: illud dico, si hoc crimen est, cur eosdem Maximianistas per iudi-
ces ab eis imperatoribus missos, quos per euangelium genuit nostra communio, grauius in-
sectati de basilicis quas tenebant, in quibus eos inuenit ipsa concilio, & controuersiarum stre-
pitu & iussionum potentatu & auxiliorum impetu perturbastis: in qua conflictatione quae
passi sunt per loca singula recentia rerum uestigia contestantur, quae iussa sint charta indi-
cant, quae facta sint terrae damant, in quibus etiam Optati illius tribuni uestri sancta memo-
ria praedicatur. Item dicere soletis quod nos Christi baptismum non habeamus, & praeter ue-
stram communionem nusquam sit. Possem hinc uberius aliquanto differere. Sed contra uos iam
nihil opus est, qui cum Feliciano & Prætextato etiam Maximianistarum baptismum recepi-
stis. Quotquot enim baptizauerunt quando Maximiniano communicabant, cum etiam ipsos
nominatim, id est, Felicianum & Prætextatum de basilicis eorum, sicut gesta testantur, diuina